

Közösségek hálózatában

A Magyar Cserkészszövetség az ifjúság neveléséért

A cserkészzet pedagógiai alapjait több mint 100 éve fektette le az angol Robert Baden-Powell, de a kisközösségek rendszerén és a cselekedve tanuláson alapuló cserkész módszer aktuálisabb, mint valaha – vallják a hazai cserkészek. A világ legnagyobb gyermek- és ifjúsági mozgalmának 169 országban több mint 38 millió tagja van.

Magyarországon az I. Világháború után erősödött meg a cserkészmozgalom, s az adott társadalmi-történelmi viszonyok között vált az egyik leg-

fontosabb tevékenységévé a magyar kultúra és a hagyományok őrzése, védelme. A cserkészeké volt az első civilszervezet, amely a rendszerváltozás után újjáalakult. Ma több mint 11 ezer tagot számlál a szervezet a határon innen, a határon túl pedig további 7-8 ezer magyar cserkész van, akikkel a közös ernyőszervezet napi kapcsolatot ápol. A tagság növekedése folyamatos, évente mintegy 6% – tudtam meg Pótor Józseftől, a Magyar Cserkészszövetség ügyvezető elnökétől.

Önnevelés, önkéntesség és felelősség

– A cserkészzet vallásos, ökumenikus szervezet, ami minden vallásra nyitott. A felekezetek aránya a szövetségen belül megegyezik a magyarországi arányokkal, azaz kétharmad részben katolikusok, egyharmad részben pedig protestánsok alkotják. Értékeink a cserkészzet meghatározásából, alapelveiből, céljából és módszereiből fakadnak. Nevelő mozgalomként értékünk a nevelés, az önnevelés, és az ezekből fakadó fejlődés. Alapelveink

szerint értéknek tartjuk a kötelesegteljesítést. A cserkészterét végzett munkánkat meggyőződésből végezzük, alapvető érték tehát az önkéntesség. Értékünk természetesen a vallásosság, a személyes istenkapcsolat és a magyarság megélése. A világban működő magyar cserkészcsapatoknál a hangsúlyok mások lehetnek: a nyugati szórványban például a nyelv és a magyarság megőrzése a legfontosabb. Mindenhol magyar cserkezetről beszélünk, de a hangsúlyok eltérhetnek. Határon túl a hangsúly érhetően a magyarságon van – magyarázza az ügyvezető elnök.

Pótor József Debrecenben született és ott végezte el az iskoláit. A Debreceni Református Kollégium Gimnáziumában érettségizett. Budapestre kerülve csatlakozott egy gyülekezethez, amelynek révén cserkészcsapatot alapított. Két éve látja el az ügyvezető elnöki posztot.

– Rengeteg kapcsolat van a cserkészcsapatok között – meséli. – A szervezetünk sikerességének titka a gyakori találkozás és a vezetőképzés. Ez erősíti a motivációt a közösségteremtéshez.

Kiscserkészek, cserkészek, kószák és vándorok

– A mozgalom alapegységei az őrök, amelyek 6-8 fős csoportok. Ezekből épülnek fel a rajok, a rajokból pedig a csapatok – mondja Pótor József. – Az általános iskola alsó tagozatos diákjaiból kerülnek ki a kiscserkészek. A felső tagozatosok a cserkészek, a középiskolások adják a kószákat, az egyetemisták pedig a vándorokat. Felnőttként is lehet valaki cserkész, annak az életkornak is megvannak a különböző életszakaszokhoz kötött állomásai, de a felnőtteknél már az önnevelés folyamata érvényesül. Iskolaidőben az őrök hetente legalább egyszer

találkoznak, emellett rendszeresen vannak hétfégi programok, nyaranta pedig egy 10 napos nomád tábor. Az őrök közösen is eljutnak színházba, fontos feladatuk az olvasás ösztönzése. Mindez az életmódunk része. Arra törekszünk, hogy a művelődés belső igény legyen és a fiatalok minőségi kultúrafogyasztókká váljanak. Ezt a célt szolgálják a különböző próbák is, amelyek nemcsak kipipálandó feladatok, hanem ezeknek köszönhetően a fiatalok egy-egy területbe jobban beleássák magukat. Az őrvezető példát mutat, ízlésformáló szerepe van. Csak néhány évvel idősebb a rábízott gyerekeknél és mielőtt vezetővé válna, segítséget kap a szövetségtől különböző vezetőképzések formájában. A cserkészmozgalom tehát nem más, mint kisközösségek hálózata.

Keretmese és városvetélkedő

A cserkészteret 10-15 év alatt fejti ki hatását, ez alatt az idő alatt a fiatalok sokat utaznak és túráznak, fokozatosan fedezik fel az országot. Később pedig a határon túlra is eljutnak. Mindehhez a nomád tábor az eszköz.

– A nomád táborok és az évközi munka is olyan kompetenciákat fejlesztenek – magyarázza az ügyvezető elnök –, amelyek a vállalkozási és munkavállalói kompetenciákkal is összeeszenek. Ilyenek a csapatmunka, a problémamegoldás, a becsületesség, a pontosság és az önálló munkavégzés. Nem sok olyan szervezetet ismerek, amely ilyen hatékonyan és ilyen vagány módon fejlesztené ezeket a

munkaerőpiacon is elvárt kompetenciákat!

A csoportok az erdőben felépítik a saját kis világukat. Önállásra rendezkednek be úgy, hogy minimálisan avatkoznak be a természetbe: a környezetvédelem is fontos számunkra. A táborépítés közben a fiatalok megélik, milyen létrehozni és működtetni egy saját kis világot. Ehhez ad játékos segítséget az úgynevezett „keretmese”: a közösségek választanak egy történelmi kort, vagy egy irodalmi művet s ebbe behelyezkedve szerveznek programokat, fogyasztanak ételt, viselnek ruházatot és hoznak döntéseket. Remek program lehet a „városvetélkedő” is, amely a táborhoz közeli városok megismerését szolgálja. Nem előadásokból, prospektusokból, nem idegenvezetővel, hanem maguktól, közösségben fedezik fel a lakókörnyezetet. Így az élmény is mélyebb, maradandóbb.

A regös cserkészek és a táncház mozgalom

A cserkészlet tulajdonképpen egy keretrendszer, mondja Pótor József, amely meghatározza az alapelveket és a célokat, de szabad mozgást biztosít a helyi igényeknek, szükségleteknek megfelelően.

– Van egy nevelési programunk, amelyre felfűzzük az éves munkatervünket, ez korosztályonként érinti az egyes közösségeket, de ezen belül ösztönözzük a kreativitásukat is. A cserkészletnek a hitélet a magja, de nem vagyunk teológusok, bár vannak közöttünk papok, lelkészek is. Vallásos közösség vagyunk, amely szoros kapcsolatot ápol a plébániákkal, gyülekezetekkel. Magyarországon alapvetően hangsúlyos a népi kultúra ápolása, erősen jelen van az iskolai oktatásban is. Ez talán az I. Világháború utáni sokkra vezethető vissza, amikor félni lehetett a gyökerek, a magyar kultúra elvesz-

tésétől. A cserkészlet is aktív szerepet vállalt mindig a népművészet és hagyományaink megélésében, terjesztésében. A táncház mozgalom első nagy alakjai is a cserkészletből indultak. A népi kultúrát komolyabb szinten megélt tagjaink az úgynevezett „regös cserkészek”. Korán felismerték a néptánc közösségteremtő, hagyományörző szerepét és nem hagyták elenyész-

ni, feledésbe merülni kultúránknak ezt a meghatározóan fontos megjelenési módját. Büszkék vagyunk rá, hogy a táncház mozgalom gyökerei a cserkészletben rejlenek. Ez a mozgalom már rég önállóvá vált, mégis hűen tükrözi a cserkészek alapvető filozófiáját, a megélésen alapuló pedagógiai módszertanát és a kultúra iránti elkötelezettségét.

PÓTOR JÓZSEF a Debreceni Református Kollégium Gimnáziumában érettségizett, majd a Debreceni Egyetemen szerzett szociálpolitikus diplomát. Jelenleg egy e-learninggel foglalkozó cégnél projektmenedzser, emellett szervezettefejlesztő tréner. 1993 óta cserkész, ezen belül 12 éve foglalkozik vezetőképzéssel. Nős, egy gyermek édesapja. 2015 óta a Magyar Cserkészszövetség országos ügyvezető elnöke.

R. SIMOR KATALIN 1984-ben végzett magyar-népművelés szakon a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen, majd másoddiplomát szerzett a MUOSZ Bálint György Újságíró Akadémiáján 1987-ben. Elsősorban a kommunikáció és a média területén végzett szakmai munkát az elmúlt három évtizedben. Újságíróként dolgozott országos és helyi lapok kulturális rovatában, a debreceni helyi televíziók és rádiók szerkesztő-műsorvezetőjeként, illetve PR-osként is. Hat évig tanított intézményi kommunikátor szakon a nyíregyházi főiskola kihelyezett, debreceni tagozatán. Újságírói munkáját 2008-ban Debrecen város Sajtódíjával ismerték el. Válogatott írásaiból két könyve is megjelent. 2013 februárjától a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Irodájának módszertani referense. Munkája mellett három féléven át oktatott televíziós ismereteket a Debreceni Egyetem kommunikációs hallgatóinak. Szívesen vesz részt moderátorként, konferenciaként az Intézet, az Iroda illetve Debrecen város rendezvényein.